

Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad

Datum
24 mei 2018
Ons kenmerk
TLE/U201800375
Lbr. 18/023
Telefoon
073-3738393
Bijlage(n)
Factsheet

Onderwerp
Voortgang Samenwerken aan Water

Samenvatting

Met deze brief informeren wij u over de voortgang en het resultaat van de regionale samenwerking in de waterketen. In 2011 hebben Rijk, IPO, UvW, Vewin en VNG het Bestuursakkoord Water (BAW) gesloten. De afspraken in dit akkoord gaan over de beperking van de stijging van de kosten, het vergroten van de kwaliteit (professionaliteit) en het verminderen van de kwetsbaarheid in de waterketen. De uitwerking vindt plaats in 49 regio's.

In de meeste regio's werken gemeenten en waterschappen met de drinkwaterbedrijven voorspoedig samen aan het behalen van de gestelde doelen. De totale besparing op de jaarlijkse beheerkosten van de afvalwaterketen bedraagt in 2018 €330 miljoen. Dit is 87% van de totale ambitie van €380 miljoen minder meerkosten in de afvalwaterketen in 2020. De verwachting voor 2020 is dat vrijwel alle regio's hun ambitie gaan halen. Overigens is de verwachting dat de kosten de komende jaren wel zullen stijgen als gevolg van extra investeringen door gemeenten en waterschappen vanwege maatregelen gericht op klimaatadaptatie (wateroverlast hevige buien) en milieukwaliteitseisen (Europese Kaderrichtlijn Water).

De afspraken en doelstellingen uit het Bestuursakkoord Water zijn gericht op de periode 2011-2020. Anno 2018 zitten we middenin de 'tweede helft'. De aandacht is gericht op de moeilijker op te pakken uitdagingen, die met name de kwaliteit en de kwetsbaarheid raken. De beoogde besparing op de jaarlijkse kosten zal met onze inspanningen zeer waarschijnlijk in 2020 worden gerealiseerd.

Aan de leden

Datum

24 mei 2018

Ons kenmerk

TLE/U201800375

Lbr. 18/023

Telefoon

073-3738393

Bijlage(n)

-

Onderwerp

Voortgang Samenwerken aan Water

Geacht college en gemeenteraad,

Jaarlijks brengt de landelijke projectorganisatie de voortgang en het resultaat van de regionale samenwerking in de waterketen in beeld. Dit is één van de landelijke afspraken uit het Bestuursakkoord Water van 2011. Deze afspraken hebben betrekking op de beperking van de stijging van de kosten, het verhogen van de kwaliteit (professionaliteit) en het verminderen van de kwetsbaarheid.

Uit de in het voorjaar 2018 gehouden inventarisatie blijkt opnieuw dat gemeenten en waterschappen samen met de drinkwaterbedrijven met overtuiging samenwerken en goede vooruitgang boeken met het halen van de gestelde doelen. In het vervolg van deze ledenbrief gaan we uitgebreid in op de resultaten van deze inventarisatie. De Unie van Waterschappen zendt een gelijklopende ledenbrief aan haar leden.

De 'tweede helft' van de samenwerking (periode 2016-2020)

De afspraken en doelstellingen uit het Bestuursakkoord Water zijn gericht op de periode 2011-2020. Anno 2018 zitten we middenin de 'tweede helft'. De aandacht is gericht op de moeilijker op te pakken uitdagingen, die met name de kwaliteit en de kwetsbaarheid raken. De beoogde besparing op de jaarlijkse kosten zal met onze inspanningen zeer waarschijnlijk in 2020 worden gerealiseerd. Door de krachten te blijven bundelen is het mogelijk om zelfs extra stappen vooruit te zetten. Voor de toekomst is het steeds meer van belang om ons te richten op de BAW-doelen kwaliteit vergroten en kwetsbaarheid verminderen. We behouden daarmee onze focus en gaan er van uit dat u in de regio het gezamenlijk belang en de bestuurlijke urgentie handhaaft.

Landelijk beeld van de voortgang en het resultaat (voorjaar 2018))

Bijlage 1 bevat een factsheet van de regio's en drinkwaterbedrijven. De factsheet beschrijft de vooruitgang in de regio's van de afvalwaterketen (gemeenten en waterschappen) en de verbetering bij de drinkwaterbedrijven.

Gematigde lastenontwikkeling

In het Bestuursakkoord Water is een gematigde lastenontwikkeling afgesproken voor huishoudens en bedrijven. De lastenontwikkeling is in beeld gebracht langs twee invalshoeken: ten eerste de opbrengst van de rioolheffing en de zuiveringsheffing ten opzichte van de prognose bij autonome ontwikkeling en bij meer intensieve samenwerking en ten tweede de ontwikkeling van de lastendruk voor huishoudens en bedrijven.

De factsheet maakt duidelijk dat de *opbrengsten uit de riool- en zuiveringsheffing* in de periode 2010 t/m 2017 zeer duidelijk onder de prognoses blijven (zie figuren 1 en 2 van bijlage 1). Hetzelfde geldt voor de *kosten van de drinkwaterbedrijven* (zie figuur 3 bijlage 1). Het beeld is buitengewoon positief. Kunnen we nog meer doen, dan zetten we daar onze schouders onder.

Uit de *ontwikkeling van de lastendruk voor huishoudens en bedrijven* blijkt dat de lasten in de waterketen voor meerpersoonshuishoudens in 2018 met 0,8% (huur) tot 0,2% (koopwoning) dalen ten opzichte van 2017. De lastenontwikkeling blijft daarmee dit jaar ruim onder de inflatie (prognose 1,3%). De positieve ontwikkeling van de lasten is voor een belangrijk deel het gevolg van de succesvolle samenwerking. Deze komt tot uitdrukking in beleidsmatige keuzes, efficiencymaatregelen in de bedrijfsvoering (o.a. belastingheffing en centrale ondersteuning) en ook steeds vaker het optimaliseren van investeringen.

Doelrealisatie kosten

De totale besparing op de jaarlijkse beheerkosten van de afvalwaterketen bedraagt in 2018 €330 miljoen. Dit is 87% van de totale ambitie van €380 miljoen minder meerkosten in de afvalwaterketen in 2020. De verwachting voor 2020 is dat vrijwel alle regio's hun ambitie gaan halen. Overigens is de verwachting dat de kosten de komende jaren wel zullen stijgen als gevolg van extra investeringen door gemeenten en waterschappen vanwege maatregelen gericht op klimaatadaptatie (wateroverlast hevige buien) en milieukwaliteitseisen (Europese Kaderrichtlijn Water).

Drinkwaterbedrijven hebben het doel van €70 miljoen kostenbesparingen reeds bereikt. Zij hebben €113 miljoen aan kostenbesparingen gerealiseerd. Dit is 161% van €70 miljoen. We zijn zeer gelukkig met deze resultaten. En dan in acht te nemen dat er nog 3 jaren resteren voor de definitieve eindresultaten die dus nog hoger kunnen uitvallen.

Doelrealisatie kwaliteit en kwetsbaarheid

Met betrekking tot de professionaliteit van dienstverlening (kwaliteit) geldt dat waterschappen en gemeenten nu gemiddeld 68% van de eigen ambitie hebben gerealiseerd. Uit het kaartbeeld (zie bijlage 1) blijkt dat steeds meer regio's redelijk op koers liggen om de eigen doelstellingen in 2020 te realiseren. Voor drinkwaterbedrijven is de gemiddelde realisatie 85%. Ten aanzien van de kwetsbaarheid geldt dat de regio's gemiddeld 61% hebben gerealiseerd terwijl dit voor drinkwaterbedrijven gemiddeld 89% is.

Aandachtspunt bij de interpretatie van de geschetste kaarten (figuren 6 t/m 10, bijlage 1) is dat de relatieve vooruitgang van de regio in beeld gebracht is ten opzichte van de eigen doelstelling zoals gerapporteerd in 2014. Op koers liggen bij een zeer hoge ambitie scoort slechter in termen van doelrealisatie dan vooruitlopen op een (te) laag gestelde ambitie. Deze kaarten moeten daarom worden gelezen met de blik op de uitgangspositie in 2014 (zoals opgenomen in figuur 5, bijlage 1).

Meer samenwerking tussen gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven

De regionale samenwerking tussen gemeenten en waterschappen gebeurt op verschillende manieren. Het intensief samenwerken in projecten en op het vlak van kennisdeling vormt de gemene deler in alle regio's. De netwerk- en programmaorganisaties zijn de meest gekozen varianten. Het samenwerken in federatief verband of in een gezamenlijke organisatiestructuur neemt toe (figuur 11, bijlage 1).

De Staat van Ons Water

De verzamelde informatie die de basis vormde voor deze ledenbrief en de factsheet zijn ook gebruikt voor de rapportage 'De Staat van Ons Water' van de minister van IenW aan de Tweede Kamer over de voortgang van de afspraken in het BAW. Dit rapport wordt woensdag 16 mei 2018 (de derde woensdag in mei is het Verantwoordingsdag) naar de Tweede Kamer gestuurd.

Voortzetten landelijke ondersteuning

Als koepels blijven we in de komende jaren de regio's ondersteunen en stimuleren. We zetten het ondersteuningsprogramma voort ter bevordering van de dialoog tussen gemeenten, waterschappen en drinkwaterbedrijven en ter ondersteuning van de BAW-doelrealisatie.

Bijeenkomsten en netwerk

VNG, UvW en Vewin organiseren verschillende activiteiten om de regionale samenwerking te ondersteunen. Ook dit jaar komen de bestuurders in oktober bij elkaar voor een beeld van de actualiteit, een blik op de toekomst en het handelingsperspectief. Met de activiteiten willen we de onderlinge dialoog stimuleren en met elkaar het gesprek aangaan over de uitdagingen om de regionale uitvoeringsplannen concreet in de praktijk te brengen ('scoren in de tweede helft'). Op de website van het landelijk project www.samenwerkenaanwater.nl vindt u de actualiteit en achtergronden, goede voorbeelden en interactie via sociale media (#samenwaw).

Bezoeken van de landelijke projectleiders aan enkele regio's

De landelijke projectleiders zullen voor de zomer enkele regio's bezoeken die daar behoefte aan hebben of die zij interessant vinden. De aandacht gaat uit naar regio's waar het moeilijker wordt om de laatste stappen te zetten of het werk aan de langlopende, meerjarige afspraken met hetzelfde elan voort te zetten. Het is van belang te luisteren naar het geluid in de regio's, te weten waar men tevreden over is en wat nog kan worden verbeterd. Hun nieuwsgierigheid en het vinden van best practices zullen een rol spelen in dit proces; vooral ook om andere regio's op die ervaringen te kunnen attenderen. We kiezen bewust voor deze collegiale bezoeken en niet voor een tweede externe visitatieronde. Daarvoor gaat het meer dan voldoende goed in de meeste regio's.

Bestuurdersbijeenkomst op 11 oktober 2018

Voor de bestuurlijke trekkers, directeuren drinkwaterbedrijven en andere geïnteresseerde bestuurders organiseert de landelijke projectorganisatie jaarlijks een bestuurdersbijeenkomst. Deze zal op 11 oktober 2018 worden gehouden in Nunspeet. Noteert u deze bijeenkomst alvast in uw agenda indien dit voor u van toepassing is.

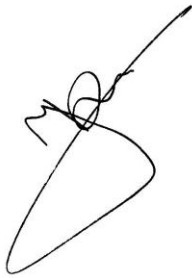
Samenhang met nieuwe ambities

In de bestuurdersbijeenkomst van 26 oktober vorig jaar hebben we met elkaar gesproken over nieuwe ambities in de waterketen met betrekking tot het klimaat (aankpak wateroverlast en droogte, de ruimtelijke adaptatie), de waterkwaliteit, de participatie, de Omgevingswet en de governance. Naar de governance van de samenwerking in de waterketen wordt gekeken om regionaal aan de slag te gaan met de nieuwe opgaven in het stedelijk waterbeheer. Zo zal er meer aandacht zijn voor energie en circulaire economie overeenkomstig het Interbestuurlijk programma. En komt er een addendum bij het BAW. Voor een indruk van de bestuurdersbijeenkomst van vorig jaar is er het E-zine: www.waterrobuust.nl

Meer informatie:

Voor meer informatie over de voortgang kunt u contact opnemen met de heer Bert van Vijfeijken. Hij is bereikbaar op het telefoonnummer (070) 3738393 of per e-mail: bert.vanvijfeijken@vng.nl.

Met vriendelijke groet,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

A handwritten signature in black ink, consisting of a large loop and a smaller loop, with a long horizontal stroke extending to the right.

J. Kriens
Algemeen directeur